

KONCEPTUALNE PROMJENE U ASTRONOMSKOJ TRADICIJI U DOBA RENESANSE

Doprinis Andrije Dudića – slavnog europskog humanista, potomka hrvatske obitelji iz Orehovice kraj Krapine

Kako je godine 1543. objavljeno djelo *De revolutionibus orbium coelestium* Nikole Kopernika, došlo je do brojnih tumačenja, ocjenjivanja i interpretacije tog djela. U narednom razdoblju te interpretacije dovode do postupnog napuštanja Aristotelove kozmologije, a time i iskoraka prema razvoju novovjekovne znanosti.

Na promjenu slike svijeta i ideja o položaju i gibanju Zemlje u 16. stoljeću znatno je utjecala pojava novih nebeskih fenomena. Osim pojave kometa, presudnu ulogu u kritici i reinterpretaciji Aristotelove prirodne filozofije i pokušaju usklađivanja peripatetizma s iskustvom i motrenjima, imala je pojava novog svjetla 1572. godine. Za nju danas znamo da se radilo o nastanku supernove u zvijezdu Kasiopeje.

Recepciju konceptualnih promjena vezanih uz shvaćanje ustrojstva svijeta te protivljenje Aristotelovoj prirodnoj filozofiji u Hrvata možemo pratiti u djelu Andrije Dudića (1533-1589), slavnog europskog humanista, diplomata, teologa i prirodoslovca, potomka hrvatske obitelji Dudić iz Orehovice kraj Krapine.

Dudićevo prijateljstvo s Georgom Joachimom Rhetikusom, poznatim Kopernikovim učenikom, znatno je utjecalo na Dudića te na njegovo zanimanje za prirodne znanosti i astronomiju. Preko Rhetikusa Dudić se upoznao i s Kopernikovim heliocentričnim sustavom. Dudić se također uključuje u tadašnje rasprave o pojavi novog svjetla 1572. godine, te o pojavi kometa 1577. godine. U Dudićevoj bogatoj korespondenciji nalaze se brojni poznati europskih učenjaci onog vremena: Georg Joachim Rheticus, Caspar Peucer, Paul Wittich, Johannes Praetorius, Tadeáš Hájek... Svi oni svojim su djelima i razmišljanjima značajno pridonijeli promjeni i razvoju nove slike svijeta u 16. stoljeću.